

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΠΑΣΧΑ ΚΥΡΙΟΥ ΠΑΣΧΑ

(Από τὸ στρατιωτικὸ μου καρνέ)

Ἐπλήγαινα στὸ σῶμα μου στὰ Γενιτοῦ καὶ ἔχασα τὸ δρόμο. Εἶχα παραπλανηθεῖ μέσα σὲ κατὶ Βουλγαροφωρία, σὲ βοήθους καὶ σὲ καλαμιές. Κόττι πτηνόνειδε ἄνθρωποι στέλνοντας τὴν γῆ, ποὺ ἀχνίζε ψαχνή σὰν χρέας, προσποιοῦμενοι ὅτι δὲν ξέρουν τὰ ἑλληνικά, οὐτε μοῦ ἀπαντοῦσανε διόλου, γιὰ νὰ μὲ ὀδηγήσουν. Μ' ἐκύτταζαν καὶ τὰ μικρὰ τους μάτια σὰν μοχθηρὰ μανδρόσυλλα, ἔτοιμα νὰ χορφαδιάξουν. Πολλὲς φορὲς ἡ καταχνιά, μὲ ἐκροτοῦσε σ' ἑνα μέρος, γιὰ μὴ παραπλανηθῶ χειρότερα. Ὑδροχαρὴ φυτὰ, ὅλα φρεσκάδια καὶ πρασινάδα χαρωπὴ, ἐσκέπαζαν τὸν τόπο, καλὸς καὶ χρησφύγετα ἐρωτικά βατόχρονα, ποὺ γεμάτοι εὐχαρίστησι ἐκύτταζαν τὰ νεῖσιμα τὸν τὰ γαργαρά τραγουδία.

Ἦτανε μεγαλοδόξια. Ποιὰ μέρα ὅμως δὲν ἔκαταλάβαινα. Εἶχα γάσι καὶ πάντα καὶ χαθεῖ μέσα εἰς τὸν ἀνεμοστρόβιλο τὸν γεγονότων. Εἶχα ἀποκτήσει μιὰ συνήθεια καὶ εἶχα πάρει γιὰ ὅλα μιά ἀδιαφορία. Τὸ βράδυ ἐκείνου ποὺ ἐκάθησα σὲ μιὰ κουφάλα δένδρου, πνιγμένος ἀπ' τὴν καταχνιά, μὴ ξέροντας ποῦ νὰ γυρίσω καὶ ποῦθε νὰ διευθυνθῶ, εἶδα ἀπὸ μακριὰ ἕνα φῶς νὰ λαμπυρίζη. Μοῦ φάνηκε σὰν φῶς παραμιμηθῶ. Ἦταν ἕνας νεομυλὸς σκεπασμένος ἀπὸ πλατάνια, λειζες καὶ τιτὲς. Χονδροὶ χορμοὶ, μακριὰ μακριὰ κλαδιά καὶ μέσα ἕνας ἀσπρόμυλός γέρος, ἀπὸρος ἀπὸ χρόνια καὶ ἀπὸ ἁλῆφι. Εἶχε κατὶ μεγάλα ἀθάνα μάτια καὶ μιὰ ἀγαθὴ μορφὴ καὶ ἔμοιαζε σὰν στοιχεῖο ποὺ βγαίνει μέσα ἀπὸ τὰ σύννεφα, καὶ ἀπὸ τὰ παραμύθια. Ἄμα εἶδε ἕνα στρατιωτὴ εἰς τὴν πόρτα τοῦ ἔσπευσε νὰ τὸν περιτολήθῃ. Ἐτρεψε ἀπὸ συγκίνησι σχεδὸν καὶ τὰ σκληροασημένα, σὰν χαρούμενα, χέρια του, ἀπ' τὴν χονδροδουλιέ, ἐτείοντο νὰ ἀγκαλιάσουν τὸν νεοκρίτη!

— Καλῶς τὸ παιδί μου! Καλῶς το! Μέρους εἶχα νὰ δῶ δικούς μας ἐδῶ πέρα.

Ἦταν ἀπὸ τὴν Θράκη. Μικρὸς ἔφυγε ἀπ' τὴν πατρίδα του, οὐτὲ καὶ αὐτὸς δὲν ξέρει πῶς, καὶ ἐγέρας μέσα στὸν μύλο, ἀκούγοντας τὴν φτερωτὴ ποὺ τοῦλεγε τὴ νύχτα μύθους καὶ διηγήσεις φανταχτέας. Ἐκεῖ σκεβρόνονταν σὰν τὰ σανίδια καὶ τοῦ μύλου τίς ἐξολοδές, εἶδε μιὰ μέρα τὴν ἑλευθερία. Μπουμπουκνίζοντι ὁ τόπος ἀπὸ τὴς κανονιές τὸν Γενιτοῦ. Ἐξέστεινε ὁ φίλος τοῖς βρεγμένοις στρατιώταις. Καὶ ἔπειτα ἔσπευσε πάλιν στὴν ἡσυχία καὶ τὴν ἀπομόνωση καὶ εἰς τὴς φτερωτὴς τὸν ρυθμικὸ τὸν ρυθμό. Στρατιωτικὰς πολλὰς σπανιὸς ἔβλεπε. Ἄμα ὅμως ἔφτανε κανεῖς ἕως ἐκεῖ, χαρὰ καὶ πανηγυρὶ εἰς τὸν μύλο. Μὲλι καὶ γάλα καὶ μαῖορο νόστιμο φρωμὶ ἀπὸ σιτάρι καὶ τραχανά καὶ τυγὶ ψημμένο εἰς τὸ παροῦν. Καὶ διηγῆσαι ὅπως ἠθέλες ὁ μυλωνάς. Μὰ μέσα ἀπὸ τὰ ἀναβλύσματα ταῦτα τῆς χαρᾶς, ἔβγαίνει καὶ ἕνα παρὰ-πονο μικρὸ, ἀπ' τῆς καρδιάς τὰ βάθει.

— Τι τὰ θέλετε, μαρὲ παιδιὰ!.. Ἐργὴ! ὁ Τοῦρκος, πάει κατὰ καπνοῦ! μὰ ἂν δὲν φύγη καὶ ὁ Βούλγαρος δὲν λευτεροῦνται ὁ τόπος...***

Ἄσπρος παλῆς ὁ μύλος καὶ ἀραχινωσμένος. Σκοτάδια εἰς τῆς ἄκρες του, καὶ παντὶ ἀλευρωμένα σὰν φαντάσματα στὰ βάθη. Ἡ μυλότερος ἐτρίβαν, ὅξω ἀφάρει τὸ νερὸ κυλώντας θυμωμένο καὶ κατὸ ἐδρόντο ἡ φτερωτὴ σὰν νὰ ἐπάλαι ἀδιάκοπα μὲ τὸ νερὸ. Ὁ μυλωνάς ἀνοίξε ἕνα παλιὸ κιούρι καὶ ἔβγαλε ἑλῆες μαῖρες ξερὲς μὲ ρήγανη ἀπὸ μέσα!

— Μεγάλω Σάββατο, μοῦ εἶπε, σήμερα, θὰ περάσουμε ὅπως ἔδωκ' ὁ Θεός!

— Ἐχουμε ἀφύο Λαμπρὴ!

Πῶς δὲν ἔχασα τῆς μέρας! Ἐδῶ στὴν ἐρημιὰ ποὺ εἶμαι, ξέρω τῆς μέρας τῆς Σαρακοστής καὶ βολιχὸς τῆς γιορτᾶς. Μονάχος μου Παγιάζω καὶ μονάχος μου κρατῶ τῆς νηστείας. Ποῦ καὶ ποῦ νὰ ξεπέσι κανένας ἀπὸ δῶ!... Μαῖορη ζωὴ καὶ ἀχαρὴ. Δὲν σοῦ ἀρέσουν βλέπω ἡ ἑλῆες. Θὰ σοῦ τοῦμας τῆς νηστείας! Κι' αὐτοῦ δὲ κάνουνε μαζί Ἀνάστασι. Ἐκκλησιὰ δὲν ἔχουμε ἐδῶ, μὰ θὰ βροῦμε νὰ ἀγγαγενοῦμε κατὸ τὸ βουνό, νὰ ἰδοῦμε τὴ παλαιὰ ἀνάστασι, ποῦ γίνετ' ἐκεῖ πάλιν!... Κανεῖς δὲν ἀνέβηκε ἐκεῖ, μὰ ὅλοι τὸ πίστευαν! Ξεχωρίζανε τὰ φῶτα καθαρὰ... Οἱ παλαιοὶ παποῦδες, τοὺς εἶδαν μὲ τὰ μάτια τους!.. Μὰ τώρα ὁ κόσμος μόλεψε!... Οἱ κομπιτῆδες ἐσκίασαν τοὺς ἀνθρώπους, ρημάχηκε ὁ τόπος καὶ κανεῖς δὲν ἀναβαίνει ὡς ἐκεῖ!...

— Βρὲ τί μοῦ φέλνεις, μυλωνά!...

— Ἔτσι νὰ χαρούμε Ἐλευθερία!... Ἐκεῖ ἀπάνω ἦταν κάστρο Ἑλληνικὸ, μὲ ρίγα ποῦ τὸν τρέμαν τὰ βασίλεια!... Πλοῦστο μέρος καὶ καλὸ. Μὲ ἐκκλησίαι καὶ κόσμο καὶ φρούρα! καὶ παπάδες. Μὰ δὲν ξέρω πῶς τοῦδανε ὁ Θεὸς ροπή. Καὶ ρήμαξ καὶ κάστρο καὶ χάθηκε ὁ κόσμος σὰν ἄνθρωπος καὶ ἐδῶσε ἡ ἐτυχία καὶ πῆσαν τὰ καλὰ καὶ ἡ ἐκκλησίαις!... Ἀπὸ τὸ πνεῦμα δὲν ἔμεινε ἐκεῖ. Μόνον καθε Λαμπρὴ, φωτίζονται ἀπὸ μιὰ θεῖα λάμψη τὰ σημάδια καὶ βγαίνουν ἡ ψυχὲς ἀπ' τὰ κλάσματα καὶ γίνετ' ἡ ἀνάστασις στὴν γχορμισμένη ἐκκλησιὰ!... Κρατοῦνε ὅλοι τῆς λαμπράδες των, καὶ ἀνάβει ὁ τόπος ὅλος!... Μάτι νὰ ἰδῇ τὴ λάμψη δὲν μπορεῖ, καὶ φαίνεται σὰν πυρκαῖα ἀπὸ δῶ πέρα!...

Βῆξξξ!... Ἀραξαὶν ἡ τῆγαντες στὴ φωτιά καὶ ἀναψε τὸ

λάδι, τοιτσιρίζοντας!... Ἐμήρσε τοικνίλες ἐκεῖ μέσα καὶ μὰς ἐπνίξε ὁ καπνός.

— Στάχτη νὰ γίνεταί καὶ σεις, ἐφώνησε τινάζοντας ἔξω τὴ γάνι ὁ μυλωνάς.

Καὶ στάχτη γίναν!... Ἐπεσανμέσα στὴ θρακόβολη καὶ ἀλευρωθήκανε σὰν μυλωνάδες!

— Καλλίτερα ἀνοίγει ὁ λαμὸς!...

Ἐψησε καὶ λίγες πατάτες εἰς τὴν θράκα, ἔτριψε τὸ χονδρὸ ἀλάτι μὲ τὰ δάχτυλά του, ἐσταυροποιήθη καὶ ἀρχίνησε!

— Καλὴ αὐριανή!... Κοιμήστε!... Καὶ στὴν Πόλιν νὰ δώση ὁ Θεὸς καὶ γρήγορα ἀνάστασι εἰς τὴν Ἀγία Σοφίᾶ μας.***

Φρούστου-φρούστου, φρούστου-φρούστου, χορεῖαν γύρω ἡ μυλότερος τριβόντας τὸ ἀλευρί. Κάτω χτυποῦσε ἀτελείωτα ἡ φτερωτὴ καὶ βούιζε τὸ νερὸ κυλώντας ἀπ' τὸ βράχο. Ἡ νύχτα ἦταν ἡσυχὴ, νύχτα μοιοχτὴ γεμάτη γλῆνα. Ὁ μυλωνάς ἀρχίνησε νὰ λέη ἄλλες ἱστορίες. Γιά τὴ Νερίδα ποὺ βγαίνει κάτω στὴν νεροσυρμὴ. Τὴν εἶδε μιὰ νυχτιά μὲ τὸ φεγγάρι. Διάφανη μὲ ροῦχα ἀσημένια! Κάτω στὸ μαῖορο τὸ λιθάρι βγαίνει ἕνας ἀράπης μὲ μιὰ τοιμπούνα μακριά, καὶ πέρα κάτω ἐκεῖ στὴς καλαμιές σκοῦει τὸ αἷμα τοῦ παπῆ, ποὺ σπάζει — πάνε πέντε χρόνια — οἱ Βούλγαροι ἡ Ἐθοκατάρητη φυλὴ!

— Ἀνάθεμα τὴ φύτρα τους!

Ἄλλοτε ὁποιοῦμουν καὶ ἄλλοτε ξυπνοῦσα μὲ τῆς ἱστορίες. Ὁ μυλωνάς τίς ἔλεγε γιὰ νὰ αἰσθάνεταί τὴν ἡδονὴ αὐτὸς γιὰ νὰ τίς ξανακούη. Ἦταν οἱ φίλοι, ἡ συντροφιά του, καὶ ἡ παρὰ του. Μ' αὐτὲς περνοῦσε τῆς μαζοῦς τῆς νύχτες τοῦ χειμῶνα, μ' αὐτὲς καὶ τῆς μεγάλης μέρας τοῦ καλοκαιριοῦ. Αὐτὲς στὴ μοναξιά του, καὶ στὴς παρές αὐτῆς. Δὲν βγαίνουμε! Ὅ! ἀρχίσαν τὰ ζωτικά καὶ τὰ βουνα τὴ λειτουργία!

Ἐβήγαμε. Μέσα στὸ ἀργυρὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ φαινόταν τὸ βουνό ἀπὸ μακριὰ, συννεφοσκεπασμένο! Στὴν νύχτα ποροῦσε βαμβάκερὴ κουκούλα εἰς τὴν χορφή! Ἐρέμιαζε θαρρεῖς μὲς τὸ φεγγάρι. Κάτω γυλιζάν τὰ νερά ἀκίνητα καὶ ἐστέκοντο ἡσυχὰ τὰ δένδρα, σὰν σκοπὸ. Ὁ μύλος πλακωμένος κάτω ἀπὸ τὸν ἴσκιον ἐνὸς βράχου ροχλοῖσε τὸ νερὸ τοῦ καὶ ἐκτυποῦσε μέσα του τὰ ξερά καὶ ρυθμικὰ χτυπήματά του, σὰν νὰ νανοῖριζε ὁλόκληρη τὴν πλάσι!

— Μεσιάνετα, μοῦ λέει ὁ μυλωνάς. Ἡ «ἀλιτρό-ποδα» πάει νὰ βασιλέψῃ! Χριστὸς Ἀνέστη τὸ λοιπὸν! Καὶ στὴν Πόλιν... Αὐτὰ δὲν ἔχω νὰ τσουγγρίσω. Μοῦ ἔφαγε τῆς κότες ὁ στρατός, οὐτε καὶ κότα γιὰ ἄρτυμα!... Ἐ δόξα νύχῃ, ὁ Θεός! Ὅ! κά-νουμε ἀνάστασι μὲ τὴν καρδιά μας! ****

Τὸ πρωὶ ἐκίνησα νὰ φύγω. Ὁ γέρος νύχτα μοῦ ἔφ-κισσε καὶ ἄλλες τῆγαντες καὶ, ξεστῆς ἀκόμα, μοῦ τῆς τῆλε μὲ κατὶ φύλλα πράσινα καίτῃς ἐβαλε εἰς τὸ σακιδί μου. Καθὼς πηδῶσα ὅμως ἕνα ποταμάκι παρε-κεί, τινάχηκε τὸ δεματίδι καὶ ἔπεσε εἰς τὸ νερὸ. Ἐξη-κολοῦθησα τὸ δρόμο μου, σκεπτόμενος μὲ μιὰ πείνα ποὺ δὲν ἔβλεπα ἐμπρός τὸς πασχαλιές μὲ νηστειὰς, μὲ γλέντια, μὲ τραγουδία. Στρίβοντας ἕνα λόφο εὐρέθηκα σ' ἕνα χωριό. Χριστιανικὸ θὰ ἦτανε γιὰτι εἶχε κ' ἐκκλησιὰ. Μὰ οἱ ἄνθρωποι μὸλις μὲ εἶδαν τρύπασαν, καὶ ἐκλεί-σανε τῆς πόρτες. Χτυποῦσα δεξιὰ, ἀριστερά, πονθενὰ δὲν μοῦ ἀνοίγαν. Ἐπῆρα τῆς καρπίνας τὸ σκονὶ καὶ ἔκρουσα, γιὰ νὰ τὸ κούσουν, μόνον τὰ σκυλιὰ μὸν οἶχτηκαν. Τὰ βγάδαν ἔξω ἐπὶ τῶ-τω! Πῆγα νὰ σκάσω ἀπὸ τὸ θυμὸ μου. Ἐκεῖτα ἀρχισα τῆς πότες μὲ ὁποιοποτιές. Τὰ σκυλιὰ εἶχαν λυσάσει ἀπὸ τὰ γαγγίγματα καὶ ἀπὸ μέσα ἀπὸ τῆς αὐλῆς κότες φοριόμεναι ἔτρεφοντο, ποδογυ-τῆματα ἀκούσαν ἀλόγων καὶ κλάματα μικρῶν παιδιῶν. Ἀπὸνα σπῆτι, δίπλα ἀπὸ τὴν ἐκκλησιὰ, ἀνοίγει ἕνα παράθυρο καὶ ἕνα μαλ-λιὰρὸ κεφάλι ξεπροβάλλει!...

— Χριστιανὶ!... Χριστιανὶ!...

— Ἀνοίξε, μαρὲ, μὴ βάλλω φωτιά καὶ σὰς κάψω μέσα σὰν πον-τία.

— Τι θέλεις, Χριστιανέ;

— Παληάνθρωπε φωτάς, τί θέλω! Ἀνοίξε γιὰτι σοῦ τινάζω τὰ μυαλά! Ψωμί... φαί... νὰ φάῃ ὁ λόχος ποὺ ἔρχεται ἀπὸ πίσω θέλω.

Ἀπὸ κάθε πόρτα τότε ξεπροβάλλαν καὶ ἄνθρωποι κρατοῦντες ψωμιά, ἀγνά, τσανάκες μὲ κρέατα, γιαούρτες, κοφιδία καὶ τυριά. Ἀπὸ τὸ θέρισμα τῆς πεινᾶς βροθήκα σὲ ἕνα γαστρομαρμαρὸ παρὰ-δεῖο ἐξαιφνης. Κι' ἰδοὺ τὰ φέρνοντο γέροι, νεοί, καὶ κορίτσια μὲ γυμνὲς τῆς ἀντῆς, γυναικες ξεθιλιώκοτες, γυμνὲς μὲ ξερά τὰ μαρτίσια!...

— Τώρα θὰ ῥθῇ καὶ ὁ λόχος, τοὺς εἶπα, γιὰ νὰ τοὺς φορίσω ἄλλῃ μιὰ! Ἐτροβῆκα ἐμπρός καὶ ἀπὸ πίσω ἤρχετο ὅλη αὐτὴ τὸν φαγητῶν καὶ τῶν μεζέδων ἡ πεντοβολοῦσα λειτανία. Ἐβήγα ἔξω



Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΗΝΩΝ

ΑΠΡΙΛΗΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΑΠΡΙΛΙΑ

‘Η ιστορία τοῦ ἔθιμου τῆς Πρωταπριλιάτικης ψευτιάς.—‘Απριλιάτικες παροιμίες.—‘Αντώνιος καὶ Κλεοπάτρα. Φάρσες πρωταπριλιάτικες.

Πόσο ὁραία εἶνε ἡ ζωὴ στὰ τέλη τοῦ ‘Απριλίου καίσις ἀρχὴς τοῦ Μάη!
Τουρκουάτος Τάσος

‘Ο ‘Απρίλιος εἶναι ὁ μὴν ὁ πλέον ἐξυμνηθεὶς καὶ ὁ πλέον κακο-λογηθεὶς.

Κατὰ τὸ Ρωμαϊκὸν ἡμερολόγιον τοῦ Ρωμύλου, ὅτε τὸ ἔτος ἀπε-τελεῖτο ἀπὸ δέκα μῆνας, ὁ ‘Απρίλιος ἦτο μετὰ τὸν Μάρτιον ὁ δευ-τερος μὴν τοῦ ἔτους. ‘Ο Νομῖας ὁ Πομπήλιος ὅμως, προσθέσας δύο μῆνας εἰς τὸ ἡμερολόγιον τῶν Ρωμαίων, τὸν ‘Ιανουάριον καὶ Φεβρουάριον, κατέστησε τὸν ‘Απρίλιον τέταρτον μῆνα τοῦ ἔτους.

‘Ο ‘Απρίλιος εἶναι ὁ ἄγγελος τοῦ ἔαρος καὶ ἡ ἀγὴ τοῦ θέρους. ‘Επαναφέρει τὸ κινεῖν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ στέφει τὴν Γῆν με-ροῦς καὶ ἀνθήν!...

‘Ο ‘Απρίλιος παρὰ Ρωμαίους ἦτο μὴν ἀφιερωμένος εἰς τὴν ‘Α-φροδίτην, τὴν θεὰν καὶ προστατίδα τοῦ ἔρωτος.

Οἱ ‘Αρχαῖοι ‘Ελληνες ὠνόμαζαν τὸν ‘Απρίλιον ‘Ανθεστηριώνα. Πόθεν ὅμως παρήχθη τὸ ὄνομα ‘Απρίλιος; Οἱ γλωσσολόγοι διίστανται σχετικῶς καὶ καθέννας τῶν ὑποστηρίζει καὶ μίαν γνώμην.

Μερικοὶ παραδέχονται ὅτι τὸ ‘Απρίλιος’ πα-ρήχθη ἐκ τοῦ λατινικοῦ ῥήματος ‘ἀπρίριε’ τὸ ὅποτον σημαίνει ‘ἀνοίγω’ ἐξ ὅ καὶ ἀνοίξις.

‘Ὡς γνωστὸν ἡ Πρωταπριλιά εἶνε ἡμέρα ψευ-δολογίας.

Τὸ ἔθιμον αὐτὸ εἶναι ἀρχαῖον, ἀπαντᾷται δὲ ἐν χοίρει πολὺ πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Χριστι-ανισμοῦ.

Οἱ ‘Ἰνδοὶ ἐορταίζουν κατὰ τὴν πρώτην τοῦ μηνὸς τὸν ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὸν ‘Απρίλιον, παρομοίαν ἐορτῇ «Χουλί» καλουμένην.

‘Επίσης οἱ ‘Ιουδαῖοι καὶ οἱ ‘Ελληνες εἶχαν παρομοίαν ἐορτῇ καλουμένην «ἀποδόρασκίδα».

‘Ο ‘Ελληνικὸς λαὸς ἔχει καὶ περὶ τοῦ μηνὸς



αὐτοῦ ἀρχαίας παροιμίας:

‘Ο ‘Απρίλις κ’ ἂν χιονίσῃ
καλοκαίρι θά μωρῇ.

Στὸν ἄμιαρτων τὴν χώρα
τὸ Μαγιάπριλο χιονίσει.

‘Αν βροῇ ἡ ‘Απρίλις δύο νερά
κ’ ὁ Μάης ἄλλο ἓνα,
Χαρά σ’ ἐκείνῳ τὸ γεωργὸ
πῶς πολλὰ σαρκίμενα.

‘Αν βροῇ ὁ Μάρτης δύο νερά,
κ’ ἡ ‘Απρίλις ἄλλο ἓνα,
Νά ἰδῇς σταφυλὴν σάν ραϊδιὰ
καὶ πητταις σάν ἀλώνια.

‘Αν βροῇ ὁ ‘Απρίλις δύο νερά
κ’ ὁ Μάης πέντε δέκα
νά ἰδῇς τὸ κοντοχρίθαρο
πῶς στρίβει τὸ μοστέκι.
Νά ἰδῇς καὶ ταῖς ἀρχοντίσσαις
πῶς φιλοχρυσαιοῦνται
Νά ἰδῇς καὶ τὴ φτωχολογίαν
πῶς φιλοκοκοῦνται.

Τὸ μηνιαῖον ὠροσκόπιον ἀναφέρει τὰ ἐξῆς διὰ τοὺς γεννημέ-νους, ἀνδρας καὶ γυναῖκας, τὸν ‘Απρίλιον:

‘Η ἐπὶ τὸ ζῶον τοῦτο γεννηθῆσιν γυνή, εἴται εὐδαὶς ἀλλὰ χαρακ-τὴρ τοῦληρόν, παραφροῦν, καὶ ὀργιστικόν. Ἐντεύξει ὁ λαμβάνων τοιαύτην συ-

ἀπὸ τὸ χωριὸν κ’ ἀνέβηκα σὲ ἓνα ψήλωμα ἀπάνω!... Αὐτοὶ στα-θῆκαν ἐντρομοὶ ἐμπρὸς, προηγουμένου τοῦ παπᾶ, πρὸ κρατιοῦσε ἓνα ροδοψημένον μοῦτι. ‘Ἦταν Βουλγαροχῶρη, φανατικὸ Βουλγα-ροχῶρη τὸ χωριὸν, καὶ δὲν ἤθελαν στὰ μάτια τους νὰ μᾶς εἰδοῦναι!.. ‘Αμα εἶδαν ὅμως πῶς ἓνας στρατιώτης παρ’ ὀλίγον νὰ τοὺς χαλά-σῃ τὸ χωριὸν, κ’ ἄκουσαν πῶς ἔρχεται κ’ ἓνας λόχος ἀπὸ τέτοιους πῖσω καὶ χειρότερος, δπου θὰ τὸ ξεθεμιλιώων, βγήκαν προσφέ-ροντας ὅτι μποροῦσε ὁ καθέννας!...

Τοὺς ἐβάλλα νὰ μοῦ τὰ ἀραδιάσουν ἐμπρὸς καὶ νὰ σταθῶναι ὀρθοὶ σὲ μίαν ἀπόστασιν μεγάλην. Ἐγώμουνα μοστέτι τους καὶ πάλι τὸ τουφεκί μου καὶ ἔκανα νὰ ἀστραποβολᾷ ὁ λόγος. Μποροῦσε νὰ χορτάσῃ μου διλογία ἀπ’ αὐτὰ, μὰ ἐφαγα ὅσο θ’ ἔτρωγ’ ἓνας λόχος. Στὸ τέλος πλύνοντα μοῦ ὁκτὰ ξυνογάλο, τοὺς εἶπα εἰς ὕψαινα.

— Χριστὸς ‘Ανέστη, μωρὲ σέξ.

— Χριστὸς Βοσκήρξ ἀπήνητησεν, ὁ παπὰς καὶ φώναξαν ἐν χορῷ οἱ ἄλλοι!

— Τὸν κακὸν σὰς τὸν καιρὸν. Δὲν Βοσκήρξ ὁ Χριστὸς ἀλλὰ

Σταμ. Σταμ.

ζυγον. Τὸ μόνον ἀξιόμειπτον ἐλάττωμα αὐτῆς εἴσται ἡ πρὸς τὸ χλανάζαν ἀνάθεκτος αὐτῆς κλίσις, ἐλάττωμα τὸ ὅποιον πολλοὶς δέλα θέσει εἰς δυσάρε-στον θεῶν τὸν σύζυγον της.

‘Ο ἐν τῷ μηνί τούτῳ γεννηόμενος ἀνὴρ εἴσται ἐπίσης χαρακτὴρος τοῦλη-ροῦ καὶ εὐδαὶς κατὰ τὴν ὄψιν. Τυχρὸς δὲ εἰς ὅλας τὰς ἐπιχειρήσεις αὐτοῦ. ‘Ἡ διαγωγή αὐτοῦ δὲν εἶναι ἀμειπτος, πλην τιμωρῆσται παρὰ πάντων ἔνεκα τὸν ζητημάτων του.

Περὶ τῆς ἱστορίας καὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἔθιμου τῆς Πρωταπριλιά-τικης ψευδολογίας ὑπάρχουν πολλοὶ παραδόσεις κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἱστορικαί.

Στὴν Γαλλίαν—ὑποστηρίζουν μερικοὶ—ὅτι, τὸ ἔθιμον αὐτὸ χρονο-λογεῖται ἀπὸ τοῦ 1564 ὅτε Κάρολος ὁ Θ’ μετέθεσε τὴν Πρωτοχορ-νιά ἀπὸ τῆς 1 ‘Απριλίου εἰς τὴν 1 ‘Ιανουαρίου. Τότε ἐπαισαν νὰ στέλλουν πρωτοχορνοῦντικα δῶρα τὴν 1 ‘Απριλίου, καὶ πολλοὶ διεσέ-δασαν στέλλοντας ψεύτικα τοιαῦτα ἐκείνην τὴν ἡμέραν. Ἀπὸ τότε λοιπὸν καθιερώθη ἡ Πρωταπριλιάτικὴ φάρσα.

‘Επίσης μερικοὶ καταφέρνουν εἰς αὐτὸν τὸν Πλούταρχον γιὰ νὰ εὑρουν τὴν ἀρχὴν τοῦ πρωταπριλιάτικου ἔθιμου.

‘Ο Πλούταρχος ἀναφέρει ὅτι ὁ ‘Αντώνιος ἤθελε νὰ δεξῇ στὴν Κλεοπάτρα, ὅτι ἐγγνώριζε νὰ ψαρεῖν θαυμασία. Πράγματι δὲ καθημερινὸς ἐπετύχαινε ἔκτακτο φάρμακα. ‘Ἡ Κλεοπάτρα ἦταν κατενθου-σιασμένη μὲ τὴν ἐπιτηδεότητά του.

‘Επὶ τέλους ὅμως ἐμαθε, ὅτι ὁ ‘Αν-τώνιος ἐπλήθυνεν δυνάεις οἱ ὅποιοι ἐβα-ζαν ψάρια στ’ ἀγκύστει του. Τότε ἡ Κλεοπάτρα ἐδωροδόκησε τοὺς δυνάεις καὶ μὴ ἡμέρα ὁ ‘Αντώνιος ἐβγάλε ἓνα θαυμασιόν ψάρι... παστὸ!

—Εἶσαι ὁ ἐπιτηδαιότερος ψαράς τῆς ὑψηλίου, τοῦ εἶπε ἡ Κλεοπάτρα. Πιάνεις ψάρια ἔτοιμα γιὰ φάγωμα!...

‘Ο Πλούταρχος ὅμως ὁ ὅποιος ἀναφέρει αὐτὸ τὸ ἀνέκδοτο δὲν λέγει ἂν ἐγενε τὴν 1 ‘Απριλίου. Τί κοίμα!...

‘Απὸ τὴν ἀπειρίαν τῶν ἀστείων τῆς Πρωταπριλιάς σὰς ὀναφέ-ρομεν τὰ ἐξῆς δύο:

Τὴν 31 Μαρτίου 1846, μίαν ἀγγλικὴν ἐφημερίδα ἀνήγγειλεν ὅτι, τὴν ἐπομένην θὰ ἐγίνετο στὸν περίβολο τῆς Γεωργικῆς ‘Εταιρίας τοῦ ‘Ισλιγκτον μεγάλῃ ἐκθεσὶς Γαῖδαρων! Τὴν ἐπομένην πολλοὶ ἐσπευσαν νὰ ἐπισκεφθῶν τὴν ἐκθεσὶν καὶ τὴν ἐπαύσαν.

Μιὰ ἄλλη Πρωταπριλιάτικὴ φάρσα ἔμεινε περιώνυμος. ‘Ο ‘Εκλέ-κτωρ τῆς Κολωνίας ἀνγγέλειεν ὅτι θὰ ἐκήρυτε τὴν 1 ‘Απριλίου τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Τὸ πλῆθος συνέρρευσε διὰ ν’ ἀκούσιν τὸν ἐκλέκτορα ὡς ἱεροκλήρικα.

Πράγματι ὁ ἐκλέκτωρ τὴν ὀριζμένην ὥραν ἐφθασεν εἰς τὴν ἐκ-κλησίαν, ἀνῆλθεν εἰς τὸν ἄμβωνα, ἐχαιρέτησε τὸ πλῆθος καὶ με-βροντῶδη φωνῇ ἀνεφώνησε: «—Πρωταπριλιά!...»

Καὶ τὸ πλῆθος τῶν πιστῶν ἔμεινε μ’ ἀνοιχτὸ τὸ στόμα.

‘Ο συλλέκτης

Η ΣΤΗΛΗ ΤΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ

Τὰ ἔντομα δὲν ἀγαποῦν οὐτε τὸ ἀλάτι, οὐτε τὴ στήψι. Μιὰ μι-κρὰ ποσότης ἀπὸ αὐτὰ θανατημένη ἐπάνω εἰς τὰ ταπέτα σας, τὰ ἀπομακρύνει ἀκατασχέτως.

‘Αν θέλετε νὰ διατηρήσετε τὰ χρώματα τῶν τραπεζομάντων καὶ πεταστῶν σας ζωηρά, ρίξτε στὸ νερὸ μὲ τὸ ὅποιον τὰ πλένετε ἓνα ποτῆρι ζεῖδι. Σιδερώσατε τὰ ὑστερα ἐνῶ εἶναι ἀκόμη ὑγρὰ καὶ θὰ τὰ ἔχετε πάντοτε σάν καινούργια.

Μὴν πλένετε ποτὲ τὰς πολυτελεῖς κουρτίνες σας ἢ ἄλλα ὑφά-ματα ἀπὸ μουσελίνα μὲ θερμὸ νερὸ. ‘Ετοιμάστε σαπουνάδα, μὲ ζεστὸ νερὸ καὶ ὅταν κρυσταῖν περὶ τὸ νερὸ τότε κάμετε τὴν πλύσι. ‘Αν οἱ μουσελίνας εἶναι κρύαινες προσθέσατε στὴ σαπουνάδα λίγο ζεῖδι καὶ ἂν εἶναι χρωμάτος λίαν ἡ τριανταφυλλὶ ὀλίγην ἄμμιοναν.

Χάρτινες ταπετασίαις ἢ ἄλλα χαρτιά κολλημένα στυοὺς τοίχους ἀπὸ πολλὰν καιρὸν, τὰ βγάξτε μὲ τὴν μεγαλυτέραν εὐκολίαν ἂν βίλατε ἐπ’ αὐτὰν ἓνα πολὺ βρεμονὸν πανί καὶ περάσατε ἀπὸ ἐπάνω ἓνα ζεστὸ σιδερώμα. Τὸ χαρτί θὰ ξεκολληθῇ μόνο του. Στὸ νερὸ ποῦ θὰ μουσκεύετε τὸ πανί, προσθέσατε λίγη ποσάσι.

‘Ὅταν φτιάσετε κουλουράκια μὲ γάλα ρίξτε στὸ γάλα ἓνα κουτα-λάκι τοῦ γλυκοῦ ζεῖδι. Τὰ κουλουράκια θὰ γίνουν πολὺ ἀφράτα καὶ ἔτσι μπορεῖτε νὰ ρίξτε καὶ λιγώτερα αὐγά.